

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ ผู้วิจัยขอสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษา เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษา เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 นุรีรัมย์แตกต่างกัน

2. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 นุรีรัมย์ แยกเป็นผู้บริหาร 132 คน และครูที่ปรึกษา 1,811 คน รวม 1,943 คน กลุ่มตัวอย่างสำหรับผู้บริหารใช้ประชากร ส่วนครูที่ปรึกษาได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษา เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า และตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็น และเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 นุรีรัมย์

2.2 ผู้วิจัยได้พัฒนาและสร้างเครื่องมือวิจัยขึ้นมาเอง จากการศึกษาเอกสาร คู่มือ ตำรา แนวคิดต่าง ๆ ศึกษาเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือ โดยผ่านความเห็นชอบและตรวจสอบแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ได้แบบคำถามที่มีความที่มีความครอบคลุม แล้วนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ จากนั้นได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โรงเรียนชุมพลบุรี อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ และนำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์ มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น

ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .961 ซึ่งมีค่าสูงผ่านเกณฑ์ จึงได้นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล จากนั้นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ ได้มีหนังสือแจ้งโรงเรียนในสังกัดเพื่อขอความร่วมมือจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน โดยผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ด้วยตนเอง กรณีไม่ได้รับแบบสอบถามคืนภายในเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยติดตามด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามไปจำนวน 452 ฉบับ ได้รับกลับคืน จำนวน 452 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปแล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปตารางประกอบความเรียง ดังนี้

4.1 สถานภาพและสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์การแจกแจงความถี่และและหาค่าร้อยละ

4.2. สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูที่ปรึกษา เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ โดยแยกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม 2 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ค่า t-test

4.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษา เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยเปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ในกรณี 3 กลุ่ม โดยใช้วิธีการทดสอบของเชฟเฟ

4.5. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษา เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ โดยภาพรวม พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษา เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้าน อยู่ในระดับมากเช่นกัน เมื่อเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าเฉลี่ยต่ำได้ดังนี้ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ส่วนด้านการส่งต่อนักเรียนและด้านการส่งเสริมนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษา เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษา เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ ในแต่ละด้านมีดังนี้

4.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ โรงเรียนควรลดภาระการทำงานด้านอื่นๆ ให้กับครูที่ปรึกษาให้มีเวลาดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง รองลงมาได้แก่ โรงเรียนควรจัดงบประมาณในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนให้เพียงพอ

4.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ที่มีจำนวนมากที่สุดได้แก่ ควรมีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อให้ความร่วมมือในการพิจารณาคัดกรองนักเรียน รองลงมาได้แก่ โรงเรียนมีข้อมูลนักเรียนเพียงพอที่จะใช้ในการคัดกรองนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

4.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน ที่มีจำนวนมากที่สุดได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมและ ให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนควรส่งเสริมพัฒนา นักเรียนทุกคนตามสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริง

4.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ที่มีจำนวนมากที่สุดได้แก่ ควรจัดให้มีกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน รองลงมา ได้แก่ การเรียนการสอนวิชาแนะแนวควรเป็นหน้าที่ของครูแนะแนวที่มีความเชี่ยวชาญไม่ใช่โยนภาระให้เป็นหน้าที่ของครูที่ปรึกษา

4.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน ที่มีจำนวนมากที่สุดได้แก่ ครูที่ปรึกษาควรมีความพยายามในการแก้ไขปัญหาก่อนการส่งต่อ โรงเรียนควรดำเนินรองลงมา รองลงมาได้แก่ โรงเรียนควรดำเนินการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ

อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษา เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บูรีรัมย์ทั้ง 5 ด้าน ทำให้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนและผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจซึ่งจะนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บูรีรัมย์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน แสดงให้เห็นโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บูรีรัมย์ ได้ให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาให้กับนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพสังคมปัจจุบันปัญหาของนักเรียนใน สังคมไทยรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมเมือง ประกอบกับนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนมัศึกษากำลังอยู่วัยรุ่นซึ่งเป็น ช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการเจริญเติบโตมีความเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ทำให้ วัยรุ่นประสบปัญหามากมาย เช่น ปัญหาเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาการทำแท้ง ปัญหาโรค เอดส์ ปัญหาความรุนแรง เป็นต้น ทั้งนี้ปัญหาที่สำคัญของวัยรุ่นในปัจจุบัน ได้แก่ ปัญหา เสพติด ปัญหาที่เกิดจากการขาดความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพร่างกาย และปัญหา ความรุนแรงซึ่งมีสาเหตุสำคัญจากปัญหาครอบครัวสภาพแวดล้อมใกล้ชิดตัวที่ชักจูงไปในทางไม่ดี และการใช้ความรุนแรงในสังคม เป็นต้น จากเหตุผลดังกล่าว โรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 จึงให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหให้กับนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหให้กับตนเองและรู้

ถึงแนวทางที่จะใช้ความสามารถ ความสนใจให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมให้มากที่สุด และจะช่วยให้สามารถเผชิญความจริงได้อย่างกล้าหาญสามารถใช้การตัดสินใจเลือกและวางแผนชีวิตในอนาคตของตนได้อย่างฉลาดและถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอลซา (Elsa, 2004 ; อ้างถึงใน ธรา ประทีปรัตน์. 2551 : 42) ได้ศึกษาการสำรวจผลกระทบของการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการให้คำปรึกษาในชั้นเรียนแบบเน้นทักษะด้านการแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับคำปรึกษาแบบเน้นทักษะด้านการแก้ปัญหา ส่งผลทางบวกต่อการเรียนและการจัด โปรแกรมด้านการดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนอย่างเหมาะสมตามระดับอายุ จะมีผลช่วยให้กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนรู้ดีมากขึ้น ทำให้ชั้นเรียนสามารถใช้ทักษะแก้ปัญหาในด้านบวก

ส่วนการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมากนั้น อาจเป็นเพราะว่ากระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้มีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียน ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง โรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ จึงได้ดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวอย่างเคร่งครัด สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ จึงมีความเข้มแข็งและส่งผลให้การวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชยานนท์ มุลพิมพ์ (2550 : 100-102) ได้ศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 ผลการศึกษาพบว่าสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมาคือ การส่งเสริมนักเรียน การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหา นักเรียน ตามลำดับ แสดงว่าผู้บริหารและครูเห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเป็นไปตามสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของคนอื่น ๆ เช่น สมศักดิ์ วรรณศิริ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งโดยรวม

และรายด้านกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนจากโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 ผลการศึกษาพบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและการแก้ปัญหา ด้านการส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเทพ พรหมรักษา (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของพนักงานครูเทศบาลในโรงเรียนสังกัดกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 โดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน จะเห็นได้ว่า สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมส่วนใหญ่พบว่าอยู่ในระดับมาก ดังนั้นการพัฒนาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความเข้มแข็ง ให้สามารถใช้เป็นกลไกในการเฝ้าระวังพิทักษ์ปกป้องคุ้มครอง และให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีภูมิหลังที่หลากหลายมีศักยภาพและต้นทุนชีวิตที่แตกต่างกัน ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม จะส่งผลให้นักเรียนประสบผลสำเร็จทางการเรียน และมีทักษะในการเผชิญปัญหาทางสังคมได้อย่างเข้มแข็ง (สันติสุข สันติศาสนสุข. 2553 : 87)

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษา เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ ที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเป็นผู้นำนโยบายมาสั่งการ กำกับดูแล ติดตามประเมินผล แต่มิได้เป็นผู้ปฏิบัติโดยตรง ส่วนครูผู้สอนหรือครูที่ปรึกษาเป็นผู้ปฏิบัติมีความใกล้ชิดกับนักเรียน เนื่องจากครูผู้สอนหรือครูประจำชั้นเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ ตลอดจนกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน จึงทำให้ครูผู้สอนหรือครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สามารถคัดกรองนักเรียนและแยกนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ถ้าเป็นกลุ่มปกติก็จะส่งเสริมนักเรียน ถ้าเป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาก็ต้องหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหา พฤติกรรมดีขึ้นก็ส่งเสริมต่อไปแต่ถ้าพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ต้องทำการส่งต่อไปยังหน่วยงานภายในหรือส่งต่อไปยังหน่วยงานภายนอก ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของนักเรียน ดังนั้น จะเห็นได้ว่าผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีบทบาทหน้าที่

ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน จึงทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับชาติรี ช่วยสุข (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามตำแหน่งพบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ ที่มีขนาดของโรงเรียนต่างก็มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริบทของโรงเรียนในแต่ละขนาดมีความแตกต่างกัน โดยโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่หรือขนาดใหญ่พิเศษจะอยู่ในตัวจังหวัดหรือในอำเภอที่มีความเจริญสภาพสังคมของโรงเรียนจะเป็นลักษณะของสังคมเมือง ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง หรือโรงเรียนขนาดเล็กก็จะอยู่ในอำเภอเล็ก ๆ หรือเป็นโรงเรียนประจำตำบล ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นสังคมชนบท โดยบริบทแล้วสภาพสังคมก็มีแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ เช่น ความเป็นอยู่ การคมนาคม ความเอื้ออาทร ความเห็นอกเห็นใจ หรือการดูแลทุกข์สุขระหว่างครูกับนักเรียน รวมทั้งสัมพันธ์ภาพของครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับผู้ปกครอง ตลอดจนสัมพันธ์ภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ครูที่อยู่ในชนบทจึงสามารถเข้าถึงนักเรียนและผู้ปกครองได้ดีกว่าครูที่อยู่ในสังคมเมือง นอกจากนี้สภาพการปฏิบัติงานใน โรงเรียนในขนาดต่าง ๆ ก็มีความแตกต่างกัน โรงเรียนขนาดใหญ่หรือขนาดใหญ่พิเศษก็มีความพร้อมมีความทันสมัยในหลายด้าน ส่วนโรงเรียนขนาดกลางขนาดเล็กจะมีความพร้อมน้อยกว่าทั้งด้านบุคลากรและทรัพยากร การนำนโยบายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาปฏิบัติก็แตกต่างกันออกไปตามบริบทของแต่ละโรงเรียน รวมทั้งทัศนคติในการดำเนินตามนโยบายของครูและผู้บริหารก็มีความแตกต่างกันซึ่งขึ้นอยู่กับทัศนคติของแต่ละบุคคล จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ ที่มีขนาดของโรงเรียนต่างก็มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของชาติรี ช่วยสุข (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.01ผู้บริหารและครูที่อยู่ในโรงเรียนต่างกัน มีความเห็นต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ มีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับสภาพ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งประเด็นที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุด ดังนี้ ด้านการรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรลดภาระการทำงานด้านอื่นๆ ให้กับครูที่ปรึกษาให้มีเวลาดูแล นักเรียนอย่างทั่วถึง ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรมีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อให้ ความร่วมมือในการพิจารณาคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ผู้บริหารส่งเสริมและ ให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหให้กับนักเรียน ควรจัดให้มีกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน และด้านการส่งต่อนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีความพยายามใน การแก้ไขปัญหาก่อนการส่งต่อ ข้อเสนอแนะเหล่านี้เป็นข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและบุคลากรอื่น ๆ ที่มีบทบาทและรับผิดชอบในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งบุคคล เหล่านี้มีควรตระหนักและให้ความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพราะการพัฒนา ระบบ การดูแลช่วยนักเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วย วิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษา โรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นบุคลากรหลักในการ ดำเนินการควรมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับผู้เกี่ยวข้องหรือกับบุคคลภายนอกรวมทั้ง การสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริรัตน์ นิ่มมา (2548 : 109-110) ได้ศึกษา การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนไพศาลพิทยา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครสวรรค์เขต 3 ผลการศึกษาพบว่าการบริหารจัดการและการดำเนินงานอยู่ในระดับดี ผู้บริหาร โรงเรียนทุกฝ่ายควรตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้ การสนับสนุนในการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ ครูที่ปรึกษา มีความรัก เอื้ออาทร เอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีมนุษยสัมพันธ์และมีสุขภาพจิตที่ดี พร้อมทั้งจะแนะนำและร่วมกันแก้ปัญหาของนักเรียนและสอดคล้องกับงานวิจัย สุทธิดา ภักดีบุญ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การวิจัยพหุเทศกรณีศึกษาของระบบการดำเนินงานการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน มีการวางแผนการดำเนินงาน มีการรับทราบนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการและกำหนด โครงสร้างและกำหนดโครงสร้างการทำงานที่เป็นระบบ การดำเนินการตามแผนมีการวิเคราะห์ ปัญหาแลความพร้อมของโรงเรียน การให้ความรู้แก่บุคลากร โดยการประชุม อบรม สัมมนา การคัดเลือกกิจกรรมในโครงการดำเนินการโดยการประชุมบุคลากร บัณฑิตสนับสนุนร่วมใน

การดำเนินงานประกอบด้วย การสนับสนุนจากบุคลากรฝ่ายบริหาร ความร่วมมือและความเสียสละของครูอาจารย์ ความร่วมมือจากผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน และการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคร่วมในการดำเนินงาน ประกอบด้วย ภาระงานที่เพิ่มขึ้นของครูอาจารย์ นักเรียนขาดความร่วมมือและความตระหนักถึงความสำคัญในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานร่วมกัน คือการสร้าง ความตระหนักให้อาจารย์ที่ปรึกษาเห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีทัศนคติเชิงบวกในการดำเนินงาน จากข้อเสนอแนะที่กล่าวมาทั้งหมด โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำไปปรับปรุงและพัฒนาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนและโรงเรียนให้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมที่ค้ำจุนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา อีกทั้งประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 12-13) ดังนั้นผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องจึงควรนำข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้นไปพัฒนาปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนและประยุกต์ให้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอันจะส่งผลดีต่อประเทศชาติสืบไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรลดภาระการทำงานด้านอื่นๆ ให้กับครูที่ปรึกษาเพื่อให้มีเวลาดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง เนื่องจากสภาพสังคมเป็นสังคมในยุคแข่งขันและเต็มไปด้วยปัญหา นักเรียนที่อยู่ในวัยรุ่น เป็นวัยที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตจึงควรได้รับคำแนะนำในการปฏิบัติตนในแนวทางที่เหมาะสม ครูที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียนและเป็นผู้ที่นักเรียนมีความไว้วางใจ ดังนั้นทางโรงเรียนจึงควรลดภาระงานด้านอื่น ๆ ที่ไม่จำเป็นแล้วจัดกิจกรรมให้ครูที่ปรึกษาได้มีเวลาดูแลนักเรียนให้มากที่สุด โดยการจัดกิจกรรมคาบโฮมรูมหรือจัดเวลาในช่วงเช้าหลังจากการทำพิธีเคารพธงชาติของทุกวัน ให้ครูที่ปรึกษาได้มีโอกาสนพบปะกับนักเรียนก่อนขึ้นชั้นเรียนในทุก ๆ วัน ๆ หรือจัดกิจกรรมเสริมอื่น ๆ ตามความเหมาะสมในทุก ๆ เดือนหรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง จะทำให้ครูที่ปรึกษามีเวลาดูแลเอาใจใส่นักเรียนได้มากขึ้น และส่งผลดีต่อเยาวชนซึ่งเป็นกำลังของชาติในอนาคต

2. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องมีการประชุมร่วมวางแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อรับทราบข้อมูลและแนวทางในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผล

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้รวดเร็วและตรงกับความต้องการมากยิ่งขึ้น โดยการจัดอบรม ประชุม ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น ครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชา ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ฝ่ายวิชาการ และ ผู้ปกครอง อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนได้อย่างถูกต้องต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเรื่องเดียวกันนี้ กับงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผลของการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือของนักเรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาเขตอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของ นักเรียนเพื่อนำผลของการวิจัยเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนางานสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่ทำหน้าที่โดยตรง

2. ควรวิจัยเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือของนักเรียนของ โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อนำผลที่ได้ จากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของเขตพื้นที่การศึกษาให้มีมาตรฐานและเป็นแนวทางและการดำเนินงานให้เป็นไปใน แนวทางเดียวกัน

3. ควรทำการวิจัยและติดตามผลสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต่อเนื่องทุกปี เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น